

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 25 februari 1930 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om pension åt förra skolföreståndarinnan Anna Sandström.

I en inom första kammaren väckt, till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisad motion nr 190 har herr *Bergman* jämte fem av kammarens övriga ledamöter hemställt, »att riksdagen må medgiva, att f. d. föreståndarinnan för Anna Sandströms skola och Anna Sandströms högre lärarinneseminarium i Stockholm fröken *Anna Sandström* må från och med den 1 juli 1930 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 4 068 kronor».

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet tillåter sig erinra, att frågan om pension åt förra skolföreståndarinnan Anna Sandström var föremål för behandling av 1929 års riksdag i anledning av då motionsvis framställt förslag.

I sitt utlåtande i ärendet (nr 24, punkten 106) omnämnde bankoutskottet, att åtskilliga representanter för skilda områden av undervisningsväsendet i en till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet ingiven skrift gjort framställning om beredande av pension åt Anna Sandström såsom erkännande för av henne dels i egenskap av grundarinna av och föreståndarinna för Anna Sandströms högre lärarinneseminarium och dels såsom skriftställarinna på skolväsendets område utövad banbrytande pedagogisk verksamhet.

I avgivet utlåtande över nämnda framställning hade *skolöverstyrelsen* uttalat, att även överstyrelsen funne det framstående arbete, som Anna Sandström nedlagt på det pedagogiska området, vara av synnerligen stor betydelse för en god och sund utveckling av de pedagogiska förhållandena i vårt land och att överstyrelsen på grund härav ansåge henne väl förtjänt av erkännande från statens sida.

Skolöverstyrelsens i utlåtandet framställda förslag gick ut på, att Anna Sandström skulle från och med den 1 juli 1929 tillerkännas pension av statsmedel till så stort belopp, att densamma tillika med den tilläggs pension, som hon kunde uppbära från lärarinnornas pensionsanstalt, och den del av henne från svenska lärarinnornas pensionsförening tillkommande pension, som grundades på statsbidrag och för dettas erhållande erlagda minimi-

avgifter, uppginge till ett belopp av 4 600 kronor för år, samt att å sammanlagda beloppet av nämnda pensioner skulle utgå pensionsförhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Statskontoret, som jämväl yttrat sig i ärendet, hade därvid till en början anfört, att statskontoret givetvis icke kunde uttala något eget omdöme, huruvida det kunde anses vara på sin plats att i detta fall bereda personligt understöd på grund av den förtjänstfulla verksamhet, som Anna Sandström såsom skolföreståndarinna, lärarinna och författarinna på det pedagogiska området under lång tid utövat. Av innehållet i den gjorda framställningen ävensom av vad skolöverstyrelsen anfört syntes framgå, att här förelåge ett ganska enastående fall och att alltså bifall till framställningen knappast skulle innebära någon fara för vittgående eller betänkliga konsekvenser. Statskontoret funne sig därför icke hava anledning att motsätta sig, att åtgärd vidtoges i det syfte, som med framställningen avsåges.

I fråga om storleken av eventuell pension till Anna Sandström förordade statskontoret på närmare angivna skäl ett belopp av 4 068 kronor årligen.

Vid tiden för utskottets behandling av ärendet år 1929 var ifrågakvarande framställning ännu beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Under hänvisning till sålunda angivna förhållanden yttrade utskottet för egen del i förberörda utlåtande följande:

»Det föreliggande förslaget är av den art, att det undandraget sig bedömande efter de grunder, vilka vanligen pläga tillämpas vid beviljande av pension eller därmed jämförligt understöd. Anna Sandström har nämligen icke innehaft anställning i statens tjänst, utan förslaget om pension åt henne grundar sig på en önskan att i sådan form giva uttryck av erkännande för av henne utövad framstående verksamhet på undervisningsväsendets område. Frågan, huruvida denna verksamhet är av beskaffenhet att motivera ett dylikt erkännande från statens sida, synes utskottet emellertid böra i första hand bedömas av Kungl. Maj:t. På grund härav har utskottet ansett sig icke böra tillstyrka, att riksdagen skulle, innan Kungl. Maj:t tagit ställning till frågan, ingå på prövning av densamma. Vid sådant förhållande finner sig utskottet böra avstyrka bifall till de väckta motionerna.»

Utskottet hemställde, att de väckta motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Denna hemställan blev av riksdagen bifallen.

Enligt vad utskottet inhämtat, har Kungl. Maj:t genom beslut den 31 januari 1930 funnit den hos chefen för ecklesiastikdepartementet gjorda framställningen om pension åt Anna Sandström icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. *Utskottet.*

Såsom utskottet tidigare i liknande fall framhållit, bör uppenbarligen varsamhet iakttagas, när det gäller att åt personer, vilka icke haft statsanställning, bereda pension såsom uttryck av erkännande för förtjänstfull verksamhet utom statens tjänst. Med hänsyn härtill och i betraktande jäm-

väl av den ställning, Kungl. Maj:t numera intagit i frågan, har utskottet — som icke känt sig övertygat att tillräckliga skäl i detta fall föreligga för beredande av statspension — funnit sig böra avstyrka bifall till motionärernas framställning.

Utskottet får sålunda hemställa,

att förevarande motion I:190 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 25 februari 1930.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Lindley, Lindgren, Johansson* i Friggeråker*, *Abrahamsson, Bjurström, Berling* och *Forssell**;

från andra kammaren: herrar *Winkler, Bäcklund, Wikström*, Lovén*, Carlsson* i Solberga, *Olsson* i Torsby, *Andersson* i Falkenberg* och *Hammarlund**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Bjurström* och *Wikström*, vilka hemställt om bifall till den i ämnet väckta motionen.
